

Posudek bakalářské práce Renáty Nejedlé Vyjadřování kauzálních vztahů v textech odborného funkčního stylu

Cílem předložené bakalářské práce je zachytit, popsat a charakterizovat vyjadřování kauzálních vztahů v textech odborného funkčního stylu. Autorka si pro svou analýzu zvolila čtyři tematicky odlišné texty zaměřené na různé vědní oblasti. Celkově bylo analyzováno 1 200 syntaktických celků, jednotlivé vzorky textů obsahují 300 jednotek.

Výchozí jazykový materiál by však bylo třeba podrobněji charakterizovat, není zřejmé, jak vysoká je frekvence výskytu sledovaných jevů, příp. kolik dokladů náleží každému z excerpovaných textů. Výchozí materiál není charakterizován ani z pohledu jeho detailnějšího zařazení v rámci jednotlivých proudů odborného funkčního stylu. I tato skutečnost nepochybně ovlivňuje charakter jazykových prostředků vyjadřujících vztahy široce příčinné.

Bakalářská práce je rozdělena do sedmi kapitol. V úvodních kapitolách autorka předkládá (s oporou o odbornou literaturu) charakteristiku jednotlivých typů příslovečných určení, ve třetí kapitole představuje detailní klasifikaci příslovečných určení vyjadřujících vztahy kauzální v širokém slova smyslu (zvláště podrobně se orientuje na jednotlivé typy příslovečného určení podmínky). Samostatné kapitoly jsou věnovány vyjadřování kauzálních vztahů v konstrukcích s atributem nekongruentním adjunkčním a vyjadřování vztahů příčinných v útvarech nadvětných.

Autorka vychází zejména z teoretických prací M. Grepla, P. Karlíka, F. Daneše aj. Určité problémy lze spatřovat v doporučených aspektech jednotlivých částí předložené bakalářské práce. Části práce věnované teoretickým východiskům jsou ve srovnání s vlastní analýzou poněkud rozsáhlé. Je třeba konstatovat, že se diplomantce nepodařilo zcela uspokojivě zpracovat tyto úvodní teoretické kapitoly. Strukturování závěrů přebíraných z odborné literatury není přehledné, také v práci s desetinným tříděním se dopouští autorka nepřesností.

Předkládané pojmy a souvislosti jsou přejímány z odborné literatury mnohdy nahodile a doporučeně nevyváženě. Tak je tomu např. na s. 8 (jazykový doklad).

Základním problémem prostupujícím celou práci je nevyjasněné směšování pojmu *kauzální vztah* a pojmu *vyjadřování kauzálního vztahu*. Hlavním cílem práce bylo zaměřit se na vyjadřování kauzálních vztahů, tedy na popis a klasifikaci jazykových prostředků, kterými se tyto vztahy nejčastěji vyjadřují.

K obhajobě předkládám několik dotazů. Jak chápe diplomantka vyjádření na s. 41? „*Nehledě na formální aspekt vyjadřování kauzálních vztahů převládají v kompletním jazykovém celku kauzální vztahy podmínkové.*“

Bylo by třeba vysvětlit autorčino chápání různých typů nepravých vět vedlejších ve vztahu k vyjadřování kauzálních vztahů. Domnívám se, že ne všechny příklady tohoto jevu jsou vždy uváděny náležitě (např. s. 36, 38 aj.). Podobně diskutabilní je ale hodnocení dalších jevů (zařazení výrazu „*jež jsou důležité pro vysvětlení lidského chování*“ mezi příslovečná určení účelu s. 31). Na s. 35 jsou nesprávně řazeny mezi složené spojovací prostředky výrazy: *a pokud, a tehdy, když*.

Rovněž by bylo potřeba vysvětlit tvrzení na s. 39: „*Hlavní věty jsou do souřadného souvětí spojeny nejčastěji parataktickou spojkou tedy a hypotaktickou spojkou důsledkovou takže.*“

V práci se bohužel objevuje řada stylizačních nepřesností a neobratností (např. s. 3, 4, 7, 29) i menší jazykové nedostatky (porušení determinační shody) str. 29. Namísto „*pomocí*

jakých předložek se kauzální vztahy vyjadřují“ bych formulovala „pomocí kterých předložek“ (s. 41),

Vyjadřování je méně obratné, nepřesné, jednotlivé pojmy nejsou vždy jednoznačně vymezeny. V úvodních částech textu nacházíme ostré přechody mezi odstavci (tzv. tematické skoky), které zabraňují úplnému porozumění textu.

Přes výše uvedené konstatování je však nutno ocenit, že předložená bakalářská práce je zcela původní. Autorka provedla podrobnou analýzu, na jejímž základě se pokusila charakterizovat shody a rozdíly ve vyjadřování kauzálních vztahů v jednotlivých komunikátech odborného funkčního stylu. Cíl práce, jež si autorka stanovila, byl však podle mého názoru splněn jen částečně.

Vzhledem k výše uvedenému hodnocení doporučuji bakalářskou práci k obhajobě a navrhuji hodnocení **dobře**.

V Plzni 20. 5. 2013

PhDr. Jana Vaňková
vedoucí práce